Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare, Tĕrgulu Inului Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ.
Birourile de anunciuri:
Braşovŭ, piaţa mare, Tĕrgulu Inului Nr. 30.
Inserate mai primescŭ în Viena R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndel, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat: în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seria garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LVI.

„Gazeta“ ese în fiă-care-ḑi
Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Dumineca 2 fl. pe anŭ.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brasovŭ:
a administraţiune, piaţa mare, Tĕrgulŭ Inului Nr. 30 etagiulu I.: pe unu anu 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulu în casă: Pe unu anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplaru 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtu abonamentele câtu şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 137. Braşovŭ, Mercurĭ, 23 Iunie (5 Iulie) 1893.

Nou abonamentŭ la „GAZETA TRANSILVANIEI“

Cu 1 Iulie 1893 st. v.
se deschide nou abonamentŭ, la care învitămŭ pe toţi amicii şi sprijinitorii fóiei nóstre.

Preţulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe unŭ anŭ . . . . 12 fl.
pe şése lunĭ . . . . 6 fl.
pe trei lunĭ . . . . 3 fl.

Pentru România şi străinătate:

pe unŭ anŭ . . . . . 40 francĭ
pe şése lunĭ . . . . . 20 „
pe trei lunĭ . . . . . 10 „

Abonamente la numerele cu data de Dumineca:

Pentru Austro-Ungaria:

pe unŭ anŭ . . . . **2 fl.**
pe şése lunĭ . . . . **1 fl.**

Pentru România şi străinătate:

pe unŭ anŭ . . . . **8 francĭ**
pe şése lunĭ . . . . **4 „**

Abonarea se póte face mai uşorŭ prin **mandate postale.**

Administraţiunea
„Gazetei Transilvaniei“.

Conferenţa naţională oprită!

Braşovŭ, 22 Iunie v.

Sub acestŭ titlu „*Tribuna*“ de Marţĭ publică în fruntea sa următórele:

Astăḑĭ, Lunĭ, primarulŭ oraşului Sibiiu a trimesŭ comitetului partidului naţionalŭ o hârtiă, prin care îlŭ încunosciinţéză, că **nu se póte îngădui ţinerea conferenţei,** convocate pe 9 Iulie n. După cum suntemŭ informaţĭ, mai alesŭ două motive se invócă pentru acéstă oprire şi anume: de o parte téma, că întregŭ poporulŭ românescŭ se va identifica cu Memorandulŭ şi cu procederea comitetului partidului naţionalŭ, ér de altă parte agitaţia din regatulŭ României contra statului ungarŭ.

Vestea acésta, se 'nţelege, n'a putută sĕ producă aicĭ la noi decâtŭ cea mai mare mâhnire.

Trebue sĕ ne esprimămŭ regretele nóstre, că comitetulŭ centralŭ din Sibiiu nu a comunicatŭ imediatŭ tuturorŭ ḑiarelorŭ naţionale române acéstă scire prin telegrafŭ. Aşteptămŭ că o va face celŭ puţinŭ în scrisŭ.

Impărtăşirea „Tribunei“ însăşĭ nu ne lămuresce în de ajunsŭ asupra stărei lucrului. Sosit'a hârtia primarului din Sibiiu ca rĕspunsŭ la arătarea făcută din partea comitetului, că conferenţa se va întrunì, orĭ independentŭ de acésta la ordinulŭ guvernului? Şi ce alte motive se învócă într'însa pentru oprire afară de cele indicate de numita fóiă?

Nu ni-se spune mai departe, décă comitetulŭ a făcutŭ orĭ voiesce sĕ facă paşĭ în contra acestei volnice oprirĭ şi în ce direcţiune?

In totŭ casulŭ este neaperatŭ de lipsă, ca comitetulŭ sĕ facă deplină lumină în acéstă afacere, precum şi în tóte cestiunile de urmărire din partea guvernului. Situaţiunea este prea gravă şi seriósă, decâtŭ ca sĕ ne mai mulţumimŭ cu nisce comunicate vagĭ şi unilaterale, umblândŭ mai multŭ prin întunerecŭ.

Comitetulŭ trebue sĕ înţelégă odată, ce este datorŭ întregului publicŭ românŭ şi comitenţilorŭ sĕi în asemenĭ împrejurărĭ estraordinare.

Faptulŭ oprirei conferenţei nóstre naţionale însuşĭ este de-o gravitate atâtŭ de mare, încâtŭ nicĭ că putemŭ aḑĭ prevedé urmările lui.

Odată aduse lucrurile aşa de departe, ca sĕ fiă împiedecaţĭ şi alegĕtorii românĭ de a se mai întrunì şi de a se sfătui asupra afacerilorŭ publice ale partidei nóstre naţionale, nu mai este decâtŭ numai unŭ pasŭ până la întroducerea stării de asediu, declarându se pe faţă regimulŭ discreţionarŭ, care în modŭ latentŭ s'a susţinutŭ şi continuatŭ faţă cu noi Românii, din vremile, când comisarulŭ regescŭ conte Pechy întrodusese mai întâiu „starea escepţională“ în Transilvania.

De atuncĭ şi până aḑĭ necurmatŭ amŭ avutŭ sĕ îndurămŭ cele mai esorbitante volnicii din partea celorŭ dela putere, carĭ în cestiunea română dobêndiseră dela dieta ungurésca, încă în anii dintâi ai erei dualistice, deplină îndemnitate pentru faptele lorŭ de opresiune, ceea ce se numea în limba parlamentară: „mână liberă“ pentru „pacificarea“ Ardealului.

Ei bine, nicĭ aḑĭ nu este decâtŭ acéstă „mână liberă“, care se ridică sĕ lovéscă în dreptulŭ fundamentalŭ cetăţenescŭ alŭ alegĕtorilorŭ românĭ, de a se întruni şi de a discuta afacerile lorŭ publice de partidŭ între marginile legale.

O nedreptate, o volniciă nasce pe alta. Aşa amŭ ajunsŭ acuma până la secuestrarea totală a aşa numitelorŭ „drepturĭ constituţionale“, cu a căror esistenţă (pe hârtiă) se laudă atâtŭ de multŭ adversarii noştri!

Aşteptămŭ sĕ vedemŭ, carĭ suntŭ argumentele, ce le invócă puterea publică pentru actulŭ sĕu celŭ mai nou arbitrarŭ, căcĭ cele indicate mai susŭ nu i-arŭ puté nicĭ măcarŭ în modŭ superficialŭ servì ca argumente şi motive justificative.

Insĕ până ce se va face lumină asupra procederei şi a tendinţei celorŭ dela stăpânire se fimŭ cu ţăria sufletéscă şi sĕ nu scăpămŭ din vedere, că datorĭ suntemŭ a ne apĕra cu deplină seriositate bărbătéscă dreptulŭ nostru de întrunire, care nu ni se va puté denega pentru durată!

CRONICA POLITICA.

— 22 Iunie.

In Crişulŭ-mare, deputatulŭ Carol Eötvös şi-a ţinutŭ, ierĭ, **darea sa de sémă înaintea alegĕtorilorŭ.** Eötvös a vorbitŭ despre proiectele politice bisericescĭ ale guvernului. atacândŭ cu vehemenţă clerulŭ catolicŭ superiorŭ. Elŭ ḑise, că cine vré sĕ importeze legĭ de altundeva, acela séu este unŭ tiranŭ, séu unŭ trădătorŭ de patriă. Vorbitorulŭ arŭ voi sĕ ia din mânile clerului tótă puterea civilă. Eötvös a atacatŭ şi aristocraţia maghiară, care combate reformele „salutare“ ale guvernului. Apoi îndreptà o aspră critică contra partidei apponyiste. Elŭ puse întrebarea: ce a făcutŭ partida apponyistă, ca sĕ se numéscă „naţională“? Apponyi n'a luatŭ nicĭ o posiţiă; elŭ aştéptă finitulŭ campaniei, pentru ca apoi sĕ pună mâna pe prada partidelorŭ combatante. Eötvös terminà ḑicêndŭ, că elŭ şi cu aderenţii sĕi vorŭ sprigini în totŭ cuprinsulŭ sĕu programa liberală a guvernului, ér la casŭ, décă alegĕtorii lui nu apróbă acésta, elŭ 'şĭ depune mandatulŭ; principiile sale însĕ nu şi-le lapĕdă.

*

Diarulŭ „Kölnische Ztg“ aduce programulŭ **partidei oposiţionale**, ce s'a formatŭ de curêndŭ în Bulgaria Din acestŭ programŭ estragemŭ următórele: Desvoltarea naţională a Bulgariei sub dinastia Coburg, delăturarea tuturorŭ mĕsurilorŭ, carĭ nu corĕspundŭ constituţiei ţĕrii: în prima liniă desfiinţarea censurei de statŭ, a violărei secretului epistolelorŭ, internarea şi espulsarea volnică, influinţarea alegerilorŭ prin guvernŭ şi organele sale. „Politik“ din Praga la aceste face următórele observărĭ: Bărbaţĭ, ca Radoslavov, Toncev, Nacevicĭ şi Stransky adeverescŭ, că regimulŭ Coburg până acum a fostŭ susţinutŭ prin mijlócele cele mai detestabile de corupţiune politică şi volniciă. Ei adeverescŭ, că afirmarea foilorŭ din Viena şi Pesta, că în Bulgaria domnescŭ raporturĭ regulate şi că domnia prinţului de Coburg e susţinută de simpatia poporului bulgarŭ, nu e alt-ceva, decâtŭ o palavră.

FOILETONULU „GAZ. TRANS.“

(2)

O deputaţiune maghiară la Iosifŭ II.

Din romanulŭ istoricŭ „Impĕratulŭ Iosifŭ II ca autocratŭ“, de L. Mühlbach.

(Urmare).

— A doua plângere a nóstră este, că spre ruşinea naţiunei maghiare, cu ignorarea limbei latine şi a limbei ţĕrii, s'a întrodusŭ limba germană în administraţia civilă. Acésta se opune diametralŭ constituţiei şi practicei nóstre avitice, e în detrimentulŭ mersului dreptului şi a bunei ordine. Din causa necunoscinţei limbei germane, care orĭ cum nu se ţine de esenţa lucrului, se escludŭ cei mai bravĭ şi mai inteligenţĭ bărbaţĭ dela oficiile publice, ér alţii, carĭ nicĭ nu se potŭ asĕmĕna cu ei, vinŭ în loculŭ lorŭ numai fiindcă sciu nemţesce.

— La asta vĕ rĕspundŭ următórele: Limba germană e limba universală a imperiului meu! De ce sĕ lasŭ a se tracta legile şi afacerile publice, numai într'o singură provinciă în limba naţională? Eu sunt împĕratulŭ imperiului germanŭ; astfelŭ statele celelalte suntŭ numai provincii, carĭ în unire la olaltă formézà unŭ corpŭ, alŭ cărui capŭ sunt eu. Décă ar fi Ungaria prima şi cea mai însemnată ţéră a mea, aşĭ pune limba ei, ca limbă principală; aşa însĕ trebue sĕ fiă limba germană limba de frunte în tóte provinciile mele.

A treia plângere a vóstră vi-oiu spune eu: acésta este, că am orênduitŭ conscripţia bunurilorŭ vóstre şi că, în contraḑicere cu constituţia, care asigură eliberarea vóstră de sub povara dărilorŭ, am poruncitŭ sĕ plătiţĭ şi voi dărĭ ca şi orĭ care cetăţénŭ. Acésta am făcut'o cu precugetare seriósă şi sunt resolutŭ a o esecuta cu conseciinţă.

Privilegiile şi libertăţile nobilimei consistă în tóte ţĕrile nu în aceea, ca sĕ nu contribue nimica la sarcinile publice, — din contră: în Anglia şi Holanda ea pórtă mai multe greutăţĭ, ca orĭ unde, — ci consistă în aceea, ca nobilimea însa-şĭ sĕ-şĭ impună de bună voiă sarcinele necesare pentru susţinerea statului. Libertatea persónei e a se distinge de ceea a bunurilorŭ, cu privire la carĭ nu nobilulŭ ca atare, ci ca proprietarŭ pórtă sarcinile. In privinţa acésta proprietarulŭ, abstragêndŭ dela persónă, trebue sĕ fiă egalŭ cu orĭ care altŭ cetăţénŭ. Fiăcare trebue sĕ-şĭ aducă obolulŭ pentru binele comunŭ: nobilulŭ, cetăţénulŭ, ţĕranulŭ şi împĕratulŭ. Legea despre plătirea dărilorŭ, nu o potŭ retrage.

— Dér, Sire, asta se împotrivesce constituţiei nóstre!

— Are Ungaria constituţiă? întrerupe împĕratulŭ rĕstitŭ. O dietă tumultuantă, exempţia nobililorŭ dela orĭ-ce sarcinĭ iobăgia cea mai dură a trei cincimĭ din naţiune: e acésta constituţiă?

— E constituţia Ungariei şi Maiestatea Vóstră ni-aţĭ datŭ promisiunea solemnă de a ne observa neştirbite drepturile şi privilegiile cuprinse în acéstă constituţiă; dér chiar şi fără asigurărĭ speciale, datorinţa conservării libertăţilorŭ naţionale stă în legătură nedespărţită şi condiţionată cu dreptulŭ de succesiune a casei austriace.

— Ah, voi cutezaţĭ a mĕ amenința? strigă împĕratulŭ în tonulŭ indignaţiunei.

— Ba nu, Sire, noi cutezămŭ numai a da espresiune durerii nóstre şi ne simţimŭ îndatoraţĭ a spune adevĕrulŭ curatŭ unui monarchŭ iubitorŭ de adevĕrŭ. Noi avusemŭ sĕ suferimŭ, deja sub înaintaşii Maiestăţii Vóstre, unele lucrurĭ, carĭ nu se unescŭ cu constituţia şi cu legile nóstre. Dér celŭ puţinŭ legile fundamentale au rĕmasŭ până la mórtea Mariei Teresie neatacate, căcĭ cu tóte că Maria Teresia în anii din urmă n'a convocatŭ dieta ungurésca, privilegiile nóstre le-a observatŭ cu sfinţeniă. Ea s'a încoronatŭ şi a pusŭ jurămêntŭ. Asemenea şi Carolŭ VI şi Iosifŭ I. Dreptulŭ de succesiune şi libertăţile naţionale suntŭ compatibile, precum arată constituţia altorŭ ţĕrĭ.

— In Ungaria însĕ nu esistă libertăţĭ naţionale, ci numai libertăţĭ nobilitare; nu esistă naţiune, ci numai domnĭ şi sclavĭ, şi tocmai asta vréu eu sĕ o schimbŭ, sĕ o sistezŭ. Voi vorbiţĭ de libertăţĭ! Libertatea nu se unesce nicăirĭ cu sclăvia şi voi vreţĭ libertatea numai pentru nobilĭ, ér pentru poporŭ sclăviă!

— Şi credeţĭ Maiestatea Vóstră seriosŭ, că libertatea generală căştigă prin conscripţiă?

— Ah, aicĭ vine alŭ patrulea punctŭ alŭ plângerilorŭ. Da, conscripţia vĕ este unŭ spinŭ în ochĭ, căcĭ asta impune şi nobilului datorinţe, face din elŭ cetăţénŭ şi fiu alŭ patriei sale. Ea îi pune sabia în mână şi lŭ chiamă în serviciulŭ patriei, nu pentru-că e gentilomŭ, ci pentru-că e omŭ, faţă de carele patria îşĭ are drepturile sale!

— Noi nu amŭ denegatŭ nicĭ-odată patriei braţulŭ nostru! esclamà contele